

ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Мікаєлян Ерік Ашотович

Студент спеціальності «Облік і оподаткування» (магістр)

Науковий керівник: Гоголь М.М., к.е.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
(Одеса, Україна)

Дія сучасних малих та мікропідприємств у нашій державі значно залежить від державної політики на мікро- та макрорівнях. Одним із найвагоміших елементів, що пов'язує фінансовими стосунками мале підприємство з державою є саме система оподаткування. Відповідності до ст. 298 ПКУ суб'єкти малого підприємництва самостійно обирають і переходять на спрощену систему оподаткування за умови написання до контролюючого органу заяви. Якщо підприємство вже діє як платник податків, то на спрощеній системі він буде діяти з першого числа наступного за місяцем прийняття заяви (перша друга групи). У випадку заснування підприємства і подачі заяви в термін 10 днів з дня державної реєстрації платником єдиного податку стане з першого дня заснування. Платники податку третьої групи можуть переходити на розрахунок та сплату єдиного податку з наступного за звітним кварталом. Згідно ст. 6 п.3 Податкового кодексу України під податковою системою слід вважати сукупність загальнодержавних та місцевих податків та зборів, що справляються в установленому порядку. Податком є обов'язковий, безумовний платіж, який сплачується платником податків відповідно з ПКУ до бюджетів всіх рівнів [1, ст. 6].

Збором (платою, внеском) є обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій [1, ст. 6].

Система оподаткування в Україні виконує наступні завдання:

- вплив на стан кон'юнктури ринку за допомогою встановлення податкових ставок;
- акумулювання та перерозподіл частину національного доходу;
- сприяння фінансуванню соціальних програм;
- захист та стимулювання розвитку внутрішнього ринку країни.

Податки стягуються одним з таких способів:

- у джерела, наприклад заробітна плата, до моменту отримання доходів;
- по декларації після отриманих доходів;
- у момент використання доходу, як правило при купівлі товару відбувається сплата непрямих податків.

Встановлені податковим кодексом України податки та збори поділяються на 2 групи. Перша з них це загальнодержавні які встановлені на державному рівні та сплачується до державного бюджету. Таких податків нараховується 7, а саме податок на доходи фізичних осіб, податок з прибутку підприємств, податок на додану вартість, рентні платежі, екологічний податок, акцизний податок, мито.

Друга категорія податків це місцеві податки і збори, ставки яких встановлюється, у граничному розмір встановлених податкових ставок ПКУ, місцевими органами влади селищами громадами та сплачується до цих бюджетів. Це податок на майно та єдиний податок, а також 2 місцевих збори: збір за місяця для паркування транспортних засобів і туристичний збір.

Процес оподаткування на малому підприємстві регулюється Податковим кодексом України від 02.12.2010 року, що діє в редакції від 01.09.2018 року. В даному кодексі для СМП важливе значення має розділ № 14 глава 1 «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності», де зазначено можливість переходу на спрощену систему обліку та оподаткування та сплати єдиного податку. Для підприємств, що є юридичними особами та платниками ПДВ значення має розділ №5 «Податок на додану вартість», який визначає ставку та умови його сплати. Даним розділом передбачено чотири групи малих підприємств, які при самостійному обранні спрощеної системи обліку, оподаткування та звітності мають право сплачувати єдиний податок.

До основних позицій для платників єдиного податку I-III відносять: обсяг річного доходу, наймені особи, види діяльності, ПДВ, ставки, РРО, тощо. Згідно із ст. 291.3 окремим підпунктом виділена четверта група платників єдиного податку сільськогосподарські підприємства. До них належать юридичні особи у яких обсяг сільськогосподарського товарообороту становить або вище 75% від загального обсягу виробництва за попередній звітний рік. Для таких підприємств не встановлені вимоги стосовно організаційно-правової форми бізнесу.

Також це фізичні особи - підприємці, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства, при дотриманні

встановлених вимог:

- займаються виключно вирощуванням сільськогосподарських рослин, відгодовуванням сільськогосподарської продукції, збором виловом, переробкою, та;
- виключно за податковою адресою займаються господарською діяльністю, виключенням є її постачання, продаж;
- не допускається залучення найманих робітників;
- членами фермерського господарства такої фізичної особи є лише члени її сім'ї;
- сільськогосподарські та/або земельні, водні фонди фермерського господарства, що перебувають у власності та/або користуванні не можуть бути менші за 2 гектари та більші за 20 гектарів.

До четвертої групи платників єдиного податку не можуть відноситись підприємства дохід яких становить 50% або більше від продажу декоративних рослин або дикорослих тварин та птахів їх хутряних виробів та хутра, крім хутряної сировини. Окрім цього це підприємства що виготовляють акцизну продукцію за виключенням тих, що реалізують виноробний матеріал.

В податковому обліку звітністю являються податкові декларації. Вони заповнюються, відповідно до встановленого податкового періоду наростаючим способом. Обов'язковим є зазначення доходів, інформація про які береться з книги доходів і витрат підприємства, або фізичної особи підприємців. Важливим є зазначення у випадку перевищення норми допустимих доходів у податковій декларації у тому періоді в якому це відбулось.

Окрім сплати єдиного податку юридичні особи 3 групи за бажанням та платники єдиного податку юридичні особи 4 групи сплачують податок на додану вартість (ПДВ). Разом з податками нараховується на заробітну плату та сплачується ЄСВ у розмірі 22%, або 8,41% у випадку найманих працівників інвалідів [3]. На основі цього складається і подається звіт з ЄСВ до податкової служби за місцем реєстрації. Кожне підприємство, що є платником єдиного податку відображає їх сплату у фінансовій звітності. Даний процес регулюється НП(С)БО 25, що було створено на основі Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» у 2019 році [2].

Література

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (за даними Верховної Ради України № 2755-17). URL:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 21.03.2021).

2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39 (в редакції від 03.11.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення: 09.04.2021).
3. Про затвердження Порядку формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: наказ Міністерства фінансів України від 14.04.2018 р. №435. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0460-15> (дата звернення: 21.03.2021).